

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Raision seudun koulutuskuntayhtymä (Raseko) tarkastelee luonnosta Suomen digitaaliseksi kompassiksi koko koulutusjärjestelmän ja ammatillisen koulutuksen näkökulmasta. Kompassi on kunnianhimoinen ja ehjä kokonaisuus, joka varsin kattavasti luo tahtotilan tulevalle kehitystyölle. Toimenpiteet on kuvattu ja niiden pohjalta on varmasti hyvä seurata etenemistä. Koulutusnäkökulmasta toimenpiteet vaikuttivat kuitenkin osaltaan vaillinaisilta. Osaaminen ja osaajat on hyvin keskeinen teema läpi luonnoksen, mutta opetus- ja koulutussektori nousee esiin toimijana vain muutamassa kohdassa. Miten koko suomalainen koulutusjärjestelmä kokonaisuutena voitaisiin tuoda vielä paremmin esiin?

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digikompassi nostaa monessa yhteydessä esiin korkeakoulut keskeisinä toimijoina tavoitteiden edistämässä. Olisi tärkeää nostaa esiin myös muut koulutusasteet ja erityisesti laaja ammatillisen koulutuksen kenttä. Ammatilliset koulutuksenjärjestäjät ja 2. aste ovat hyvinkin keskeisessä roolissa digitaalisten perustaitojen vahvistamisessa. Lisäksi ammatillinen koulutus tuottaa merkittävän määrän työvoimaa suomalaisiin PK-yrityksiin ja on sitä kautta kehittämässä koko PK-yrityskenttää. Tarvitaan yhtenäinen näkemys digitaidoista ja niiden kehittämisestä läpi koko oppivelvollisuusajan kansalaistaidoksi asti. Miten digitaidot voisi määritellä konkreettisemmin?

Toimintaympäristön kuvaus oli osuva. Jaamme luonnoksessa esiin nostetun uhan syrjäytymisestä, mikäli henkilön digitaidot eivät ole riittävät.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Osa-alueiden teemat olivat järkevät. Osaltaan nämä olisivat voineet olla vieläkin kattavampia.

Yhdymme näkemykseen, että hyvät digitaidot ovat merkittävässä roolissa digikompassin tavoitteiden saavuttamiseksi. Ammatillisen koulutuksen tarjoajana Raseko on toimija, joka omalla toiminnallaan edesauttaa perustaitojen (ml. digitaalinen yleissivistys, media- ja datalukutaito) kehittymistä eri alojen osaajille. Tähän on olemassa jo hyviä malleja ja Raseko onkin ottamassa opetuksessaan käyttöön TIEKEN digitaaliset osaamismerkkit. Ammatillisen koulutuksen ePerusteet määrittävät opetuksen sisällön ja tuleekin huolehtia, että siellä on nostettu jatkossa esiin laaja-alaisesti digitalisaatioon, digivihreään siirtymään ja kyberturvallisuuteen liittyvät osaamisvaatimukset (sis. kyber- ja dataosaaminen).

Pula osaavista ICT- ja kyberturvallisuusammattilaisista tai datatalouden osaajista asettaa haasteita myös ammatillisen koulutuksen järjestäjien mahdollisuuteen tarjota laadukasta ja tulevaisuuteen suuntautuvaa koulutusta. Uusien osaajien kouluttaminen vaatii myös näiden osaajia ja koulutusorganisaatioiden houkuttelevuutta työnantajina tulisikin parantaa.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Yhdymme siihen, että kyberturvallisuuden kokonaistilan parantaminen on tärkeää ja tietosuoja sekä -turva on huomioitava kaikessa toiminnassa. Oppilaitosmaailmassa on myös lisääntynyt tarve langattomille verkkoyhteyksille, kun opetusmateriaaleissa siirrytään kohti digitaalisia materiaaleja. Pohdimme sitä, kuinka Suomessa voidaan tukea taloudellisesti esimerkiksi koulutuksen järjestäjiä infrastruktuurin osalta.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Ammatilliset oppilaitokset toimivat tiiviissä yhteydessä PK-yritysten kanssa, joita Suomessa on lukuisia. Kun tavoite on myös yritysten digitalisaatio, miten tuetaan pienyrittäjiä ja PK-sektoria, joilla ei ole välttämättä varaa tai tarvetta investointeihin? Tämä tuen tarve koskee myös julkisia organisaatioita, jotka tarvitsevat tähän erityisiä tukimuotoja.

Yritysten digitalisaation alla sanotaan, että "pienien yritysten digiloikan tukeminen ja niiden dataymmärryksen lisääminen ovat keskeisiä toimia liiketoiminnan digitaalisen transformaation vauhdittamisessa". Ammatillisilla koulutuksenjärjestäjillä on hyvä mahdollisuus yhteistyön kautta tukea PK-yrityksiä tässä työssä, mutta pullonkaulan saattaa aiheuttaa ammatillisten opettajien oma osaaminen näiden teemojen ympärillä.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Myös ammatillinen koulutus siirtyy sähköisten palvelujen suuntaan. Tämä luo jatkumon muille julkisille palveluille ja niissä tapahtuvalle palvelujen digitalisoitumiselle.

Osa tästä digikehitystyöstä tapahtuu keskitetysti (esim. Opintopolku), mutta merkittävä osa on myös koulutuksenjärjestäjän vastuulla. Pohdinnan arvoista on, onko järkeä käyttää vastaavanlaiseen kehittämistyöhön päällekkäisiä resursseja usealta koulutuksenjärjestäjältä vai pitäisikö siirtyä yhä enemmän ekosysteemimäiseen toimintamalliin (esim. DigiOne). Julkisilla palveluilla on koulutuksenjärjestäjien toimintoihin lukuisia rajapintoja (esim. Kela opintotukiasiat), jotka tulisi huomioida ja joita pitäisi kehittää, kun julkisia palveluja parannetaan.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Avaintuloksia ja konkreettisia toimenpiteitä oli suuri määrä. Jäimme pohtimaan, mitä konkreettisia tuloksia tapahtuu osaamisen kehittämisen kentällä ja miten konkreettisesti varmistetaan esim. digitaitojen kehittyminen.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Myös mittareita oli suuri määrä ja ne painottuivat määrällisiin tuloksiin. Niitä voisi konkretisoida tarkemmin, kun rahoitusta kohdennetaan eri toimenpidekokonaisuuksiin.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmasta voisi olla järkevää seurata osaamisen kehittymistä ja koulutuksen järjestäjien roolia osaamisen kehittämisessä.

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Taipale Maria
Raision seudun koulutuskuntayhtymä